

Asia: VN/26031/2020-VM-5

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

VTJ-lain muutokset

- Näettekö ehdotetun VTJ-lain muutoksen tehokkaaksi keinoksi vähentää tietoturvaloukkausten uhreille aiheutuvaa vahinkoa? Onko muita tehokkaampia keinoja vähentää uhreille aiheutuvaa vahinkoa?
- Viitaten kappaleeseen 4.1. keskeisistä ehdotuksista, tulisiko selvitysvastuun jakautumisesta säätää henkilötunnuksen muuttamista hakevan ja Digi- ja väestötietoviraston välillä? Tulisiko Digi- ja väestötietovirastolle säätää jokin erityinen tiedonsaantioikeus vireillä olevaan rikosasiaan liittyvistä tiedoista siinä tapauksessa, että selvitysvastuun jakautumisen katsottaisiin edellyttävän nykyistä laajempaa tiedonsaantioikeutta?

-

Vaikutusten arviointi

- Keskeiset kehitys- ja tarkennuskohteet esityksen vaikutusten arvioinnin osalta (esimerkiksi vaikutukset tietoja käsittelevien tiedonhallintaan ja tietoaaineistojen muodostamiseen tai vaikutukset asiakkaisiin, mikäli asiakas ei ole toteuttanut hänen vastuullaan olevia toimenpiteitä).

-

Yleiset kommentit

- **Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta**

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Finanssivalvonnalta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta. Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa henkilötunnuksen muuttaminen nykyistä laajemmin niissä tilanteissa, joissa henkilötunnus on

rikoksen seurauksena kolmannen osapuolen tiedossa ja olosuhteiden perusteella olisi ilmeistä, että henkilötunnusta tullaan käyttämään rikollisiin tarkoituksiin. Lisäksi henkilötunnuksen muuttamisella olisi voitava suurella todennäköisyydellä ehkäistä henkilötunnuksen väärinkäytöstä aiheutuvia merkittäviä haitallisia seurauksia.

Finanssivalvonta kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Finanssivalvonta kannattaa varauksetta tavoitetta vähentää henkilötunnuksen avulla tehtävien väärinkäytösten mahdollisuuksia ja vähentää esimerkiksi tieto- ja viestintärikosten uhreiksi joutuneille aiheutuvaa vahinkoa väärin käsiin joutuneista henkilötiedoista.

Ehdotettu henkilötunnuksen vaihtamisen helpottaminen on yksi mahdollinen keino parantaa rikoksen uhrien asemaa, ja Finanssivalvonta pitää ehdotettua lakimuutosta sinänsä perusteltuna. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan henkilötunnuksen vaihtaminen ei kuitenkaan ole kokonaisuutena tarkastellen paras tapa suojata rikoksen uhreiksi joutuneiden henkilöiden asemaa ja taloudellista turvallisuutta. Hallituksen esitysluonnoksessa kuvatulla tavalla henkilötunnuksen vaihtaminen aiheuttaa huomattavan määrän ylimääräistä työtä sekä henkilötunnusta vaihtavalle henkilölle itselleen että viranomaisille ja muille henkilötunnusta hyödyntäville tahoille, eikä henkilötunnuksen vaihtaminen myöskään aukottomasti estä vanhan henkilötunnuksen väärinkäyttöä. Kattavampi ja tehokkaampi tapa suojata ihmisiä identiteetin väärinkäytöksiltä sekä finanssialalla että yhteiskunnassa laajemmin on lopettaa henkilötunnuksen ja muiden helposti saatavilla olevien henkilötietojen käyttäminen tunnistustarkoituksissa. Keinoina tähän tavoitteeseen pääsemiseksi voivat olla sekä uudet lainsäädännölliset vaatimukset että henkilötunnusta tunnistustarkoituksiin käyttävien toimijoiden oma-aloitteiset muutokset toimintatavoissaan.

Finanssivalvonnan tehtäväkentän näkökulmasta merkittävä puute lainsäädännössä on kuluttajansuojalain soveltamisalapoikkeus, joka mahdollistaa hyödykesidonnaisten kuluttajaluottojen myöntämisen ilman että luotonhakijan henkilöllisyys todennetaan vahvalla sähköisellä tunnistusvälineellä. Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että kuluttajansuojalain muutostarpeita tarkastellaan tältä osin mahdollisimman nopealla aikataululla. Lisäksi Finanssivalvonta pitää tavoiteltavana, että henkilötunnusta tai muita helposti kolmansien osapuolten saatavilla olevia henkilötietoja ei käytettäisi tunnistusmenetelmänä finanssialalla missään sellaisissa asiointitilanteissa, joissa asiakkaille voi aiheutua taloudellista vahinkoa tai asiakkaiden luottamuksellisia tietoja voi joutua oikeudettomasti ulkopuolisten haltuun. Mahdollisuutta henkilötietojen väärinkäyttöön on ehkäistävä myös henkilötietoja käsittelevien tahojen tehokkailla ja ajantasaisilla tietoturvatavoimpiteillä.

Finanssivalvonta

Kettunen Anu
Finanssivalvonta